

« ومن بُرئته رضى الله عنه، قال: كان النبي صلى الله عليه

وسلم يُعلمهم إذا خرّجوا إلى المنابر أن يقول قائلهم:

«السلام عليكم أهل الديار من المؤمنين والمسلمين وإنا إن شاء

الله بكم لأجور، أسئال الله أن ولكم المأثرة»، سلم.

از حضرت بریده (رض) روایت شده است که پیامبر ص به

اصحابش یاد می داد که، وقتی به قصد زیارت قبرستانها بیرون

رفتند، بگویند: «السلام بر شما باد، ای ساکنان و اهل (این)

جایگاه، از مؤمنین و مسلمین! قطعاً ما هم — ان شاء الله — به شما

مالمی می شویم؛ از خداوند برای خودمان و شما، جنت، عاقبت

و رسگاری را مسألت می کنم» (مسلم)

از حضرت عایشه صدیقیه (رض) روایت است که: مرثیه که

پیامبر در حجره من بود، آنحضرت (ص) آخر شب به گورستان

بیعج می رفت و می گفت: «ومن عائتة رضى الله عنها قالت:

كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يخرج من آخر الليل إلى

رسول الله صلى الله عليه وسلم يخرج من آخر الليل إلى

البيعج، فيقول: «السلام عليكم دار قوم مؤمنين، وإنا إن شاء الله بكم لأجور، اللهم

توعلتو، عدا مؤجلو، وإنا إن شاء الله بكم لأجور، اللهم

اغفر لأهل بيعج القردة، رواه مسلم.

از حضرت عایشه روایت شده است که گفت: پیامبر (ص)

شبی که پیش من بود، آخر شب از منزل به سوی «بیعج» خارج

می شد و می فرمود: «السلام بر شما باد، ای گروه مؤمنان! و آنچه

به شما وعده داده شده، در فردای قیامت به شما برسد و ما نیز

ان شاء الله به شما مالمی می شویم؛ خدا یا! از گناهان اهل

بیعج غرقد بگذر.

مقدمه

زیارت شیر که، قور بزگان دینی، مؤمنین و ارحام همواره
عامل مؤثر بصورت، آگاهی، عبرت و تهذیب نفس برای هر فرد
بوده است. این موضوع از صدر اسلام تاکنون مورد تأیید
و توجه علماء و اندیشمندان مسلمان بوده است؛ [به جرعه
نی که سعی دارند که امت اسلامی را از رفتن به زیارات منع
نمایند و بر تشدد متوصل گردند البته مسلمانان بر این امر به
گروه های مختلف اهتمام میورزند؛ در این بر و شور سعی به
عمل آمده با استفاده از متون معتبر آداب زیارت و طریقه
مسئول، معتدل و موجزی را برای هموطنان عزیز خویش بیان
و تقدیم نماییم...

جواز زیارت:

حضرت پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد اجازه زیارت
قبور چنین فرمودند: «قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:
«كنت نبيك من زيادة الثبور قورروها» رواه مسلم. وفي
رواية «لمن أراد أن يزور القبور فليزر فاتها تذكرونا بالآخرة».
از حضرت بریده (رض) روایت شده است که پیامبر ص
فرمودند: «من قبلاً شما را از زیارت قبور نهی کردم، اما اکنون
آنها را زیارت کنید»، البته علت نهی آن بود که مسلمانان
قریب العهد به شریک بودند که ما را در پرستش قورها بر
نگردد، زمانیکه اساسات و اصول اسلامی استقرار یافت و
نفس بر تحریم عبادت غیر الله اطمینان حاصل نمود بنا بر آن
اجازه زیارت قبور داده شد و علت تجویز آن است که زیارت
قبور فواید بسیار خوبی را در بر دارد، از جمله مرگ را به یاد
انسان می آورد که سبب بیکویی، پند پذیری زائر می گردد.
چنانچه حضرت بریده رضی الله عنه روایت می کند: که
پیامبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) به یاران خود می آموختن،
مراگه به زیارت قبور می روند، چنین سلام و دعا بگویند:

وزارت ارشاد، حج و اوقاف
ریاست احساب

آداب زیارت از دیدگاه شریعت

هموطن عزیز مطابق روش پیامبر اکرم (ص) و صحابه کرام خود
را عیار ساخته در موقع رفتن به سر قبر دعاه نموده و برگرد قبور اطراف
نگردد و بالای مقبره ها نه نشسته، خرچ و فرج (داد و فریاد) تکبید
باید حالات پس از مرگ را به یاد آورده، صلوات و شکیبایانید.
کسی که قصد زیارت قبور را دارد، با دستگیر مرقومه مستویه داخل
زیارت گردیده و زیارت نماید تا خداوند از زیارت زائر رضی شده
مستحق پساناش خود در دنیا و آخرت گرداند.
ان شاء الله

یعنی: «از ابوموسی روایت است که او بیمار شد و از شدت بیماری بیهوش گشت در حالی که سمرش، روی زانوی همسرش، قرار داشت و همسرش با صدای بلند گریه می کرد. ابوموسی نتوانست جلوی گریه او را بگیرد. اما هنگامی که به هوش آمد، گفت: من بیزارم از کسانی که رسول خدا (صلی الله علیه وسلم) از آنها بیزار کرده است. پیامبر خدا (صلی الله علیه وسلم) از زنانی که هنگام مصیبت با صدای بلند گریه میکنند و گریبان چاک (پاره می کنند) و موهای سرش را می کنند، اعلام برات (دوری و بیزاری) نموده».

منع از ساختن مسجد و درست کردن بنا، بر قبرها
به مقتضای احادیث صحیح و صریح بنای مساجد بر قبرها و روشن کردن شمع و چراغ بر آنها منع می باشد. رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) به حضرت علی دستور فرمودند: و ایشان نیز به ابویحی اسدی گفتند:
«أَلَا أُبَيْتُكَ عَلِيَّ مَا يُعْبَثُ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ لَا تَدْعُ بِمَثَلِهَا طَمَسَةً وَلَا قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتَهُ» (رواه مسلم).

«آیا ترا بر آنچه پیامبر (ص) مرا بر آن فرستاده، بغرسم، و آن این است که هر مجسمه ای را دیدی آنرا از بین ببری، و هر قبر بلند شده ای دیدی با خاک یکسان کن (مسلم)». و رسول خدا (صلی الله علیه وسلم) از اینکه قبری گچکاری بشود، یا بنایی روی آن ساخته بشود، یا کسی روی آن بنشیند نهی فرمود. امام بخاری از حضرت عایشه روایت کرده اند که، ام حبیبیه و ام سلمه برای پیامبر (ص) از کلیسایی سخن گفتند که آن را در حبشه دیده و در آن تصاویری زده شده بود. پیامبر (صلی الله علیه وسلم) گفت: «إِنَّ أَوْلَىٰكَ إِذَا كَانَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ لِمَاتِ بَنُو عَلِيٍّ عَلَى قَبْرِهِ مُسْتَجِدًّا، وَصَوَّرُوا فِيهِ بِلُكِ الصُّورِ، فَأَوْلَىٰكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

یعنی: «بسی گمان آنان هرگاه مرد صالحی در میانشان می مرد بر قبر او مسجد و عبادتگاهی می ساختند و اینگونه تصاویر را در آنجا می کشیدند، اینان روز قیامت نزد خداوند بدترین مردم هستند».

قالت: فَرَعَمْتُ أَنْ رَسُولَ اللَّهِ (ص) قَالَ: «أَذْهَبَ خَاحِثٌ فِي أَقْرَابِهِمْ مِنَ التَّرَابِ» (بخاری ومسلم).

یعنی: حضرت «عایشه رضی الله عنها می فرمود: هنگامی که خبر شهادت زید بن حارثه، جعفر بن ابی طالب و عبدالله بن رواحه به رسول الله (صلی الله علیه وسلم) رسید ایشان در مسجد نشست و آثار غم و اندوه، از چهره اش نمایان بود. عایشه می گوید: من از شکاف دره نگاه کردم شخصی نزد رسول الله آمد و از گریه و فغان (نال) زندهای خانه جعفر خیر داد، رسول الله (ص) به او امر کرد تا آنها را از گریستن باز دارد آن شخص رفت اما دبری نگذاشت که دوباره آمد و گفت: آنان به حرف من گوش نمی کنند رسول الله (ص) بار دیگر فرمود: آنان را منع کن. آن شخص رفت و بار سوم برگشت و گفت: ای رسول خدا! آنان بر ما غلبه کردند. رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمودند: در دهانشان خاک بریز» (یعنی به هر صورت که شده است آنان را از این کار بازدار) فتح الباری.

کسی که بر سر و صورت خود بزند، از ما نیست:
عن عبدالله قال: قال النبي (ص): «لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ، وَشَقَّ الْجُيُوبَ، وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ» (بخاری، مسلم).

یعنی: حضرت «عبدالله ابن مسعود روایت می کند که رسول الله فرمودند: کسی که در هنگام مصیبت به سر و صورت خود بزند و گریبانش را پاره کند و سخن جاهلی بر زبان آورد، از امت (ما نیست)».

منوعیت کندن مو هنگام مصیبت:
«عن أبي موسى أنه وجع وجعا شديداً فغشي عليه ورأسه في حجر امرأة من أهله، فلم يشطع أن يرد عليها شيئاً، فلما أفاق قال أنا بريء ممن برئ رسول الله (ص) إن رسول الله (ص) برئ من الصلابة والصلابة والشاقة» (بخاری).

در قبرستان نباید جزع و فرج کرد
وعن أسد رضي الله عنه قال: مرَّ النبي صلى الله عليه وسلم بأمرأة تنكي عنده قبر فقال: «أنتي الله وأصبري» فقالت: إنك عنِّي، فأذكَ لم تُصَبِّ بمصبيتي، ولم تعرفي، فقبل لها: أله النبي صلى الله عليه وسلم، فأنت باب النبي صلى الله عليه وسلم، فلم تجد عنده بوابين، فقالت: لم أخرجك، فقال: «ألمَّا الصبر عند الصلابة الأولى» متفق عليه.

از انس رضي الله عنه روایت شده است که پیامبر ص بر زنی که نزدیک قبری گریه می کرد، گذشت و فرمود: «ای زنا! پرهیزگار و صبور باش»، زن گفت: از من دور شو زیرا تو به مصیبت من دچار نشده ای و پیامبر ص را نشناخت. به او گفتند: این، رسول خداست، زن (برای عذرخواهی) به خانه ی پیامبر ص آمد و در آنجا حاجب و دربان ی نیافت، (دلیل آن که آن زن، پیامبر ص را نشناخت، همین رفتار عادی و ساده ای ایشان به نسبت حاکمان و قدرتمندان بود) گفت: تو را نشناختم، پیامبر ص فرمودند: «صبور! تنها در آغاز مصیبت است (زمانی که شخص از وقوع آن باخبر می شود)».

نهی و منع رسول الله از داد و فریاد (جزع و فرج):
عن عائشه قالت: لما جاء رسول الله (ص) قتل ابن حارثة وجعفر بن أبي طالب وعبد الله بن رواحة جلس رسول الله (ص) صلى الله عليه وسلم يعرف فيه الحزن قالت: وأنا أنظر من صائر الباب، شق الباب، فأتاه رجل فقال: يا رسول الله إن نساء جعفر وذكر بكاءهن فأتته أن يذهب فيهن فذهب فذاتة فذكر أنهم لم يطفئة فأتته القاتية أن يذهب فيهن فذهب ثم أتته فقالت: والله لقد غلبتنا يا رسول الله